

רע"פ 8146/17 - אביגל אבישלום נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 8146/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: אביגל אבישלום

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 26.09.2017, בע"פ 62958-05-17, שניתן על ידי כב' השופטים: א' הלמן - סג"נ; י' שיטרית; ס' דבור

המבקש: בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטים: א' הלמן - סג"נ; י' שיטרית; ס' דבור), בע"פ 62958-05-17, מיום 26.09.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל באופן חלקי ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בקריית שמונה (כב' השופטת ר' שפילברג כהן), מיום 18.04.2017.

2. בהחלטתי מיום 25.10.2017, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר, עד אשר תוכרע הבקשה לרשות ערעור.

3. ביום 8.09.2016, הורשע המבקש, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של ייצור, הכנה והפקה של סמים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.
4. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי ביום 31.07.2016, נערך חיפוש בקרוואן המגורים השכור של המבקש ביישוב בירייה. מן החיפוש עלה, כי המבקש גידל בכניסה לקרוואן המגורים כ-9 שתילי קנאבוס, במשקל כולל של 191.89 גרם נטו; וכן, כ-8 שתילי קנאבוס נוספים, בתוך הקרוואן עצמו, במשקל כולל של 117.23 גרם נטו.
5. המבקש הופנה על ידי בית משפט השלום אל שירות המבחן לשם הכנת תסקיר בעניינו. בתסקיר נאמר, כי המבקש התקשה לגלות יציבות בהתנהלותו "מגיל צעיר", והתקשה להתמודד עם מצוקותיו בדרכים מקובלות. בהתייחס לביצוע העבירות, נמסר בתסקיר כי "הנאשם [המבקש] קיבל אחריות על ביצוען [של העבירות] והסביר כי באותה תקופה סבל מכאבים קשים מאוד, התרופות שקיבל לא עזרו ולא הקלו על כאביו וגרמו לתופעות לוואי קשות, וטען שעל כן פנה לשימוש בגראס שהרגיע את כאביו ללא תופעות לוואי". עוד נאמר בתסקיר, כי "בדיעבד הנאשם [המבקש] מכיר ומודע למשמעות הבלתי חוקית של העבירה, שהיוותה להערכת שירות המבחן דפוס סימפטומטי להרגלים התנהגותיים מעברו"; וכי "הנאשם [המבקש] הביע חשש מההליך המשפטי וחווה אותו כאירוע מרתיע ומאיים עבורו". על יסוד האמור, המליץ שירות המבחן ליתן בעניינו של המבקש "עונש מאסר מותנה ומחויבות כספית". לבקשת בית משפט השלום, טרם גזירת העונש, הוכן תסקיר משלים בעניינו של המבקש. בתסקיר נמסר, כי בבדיקת השתן של המבקש התגלו שרידי סם; וכי "הנאשם [המבקש] לא הביע נכונות להשתבץ בכל טיפול, וכי עמדתו הייתה כי שימוש בקנאביס איננה בעיה המחייבת התערבות". לאור האמור, חזר שירות המבחן על המלצתו לענישה בדמות מאסר מותנה, בהדגישו כי מאסר לריצוי בפועל עלול להשליך על מצבו הבריאותי והנפשי של המבקש.
6. בהמשך לכך, ולצורך קביעת התאמתו של המבקש לריצוי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות, הופנה המבקש על ידי בית משפט השלום אל הממונה על עבודות השירות בשב"ס (להלן: הממונה). בחוות דעתו של הממונה נמסר, כי המבקש נמצא בלתי כשיר לביצוע עבודות שירות, זאת בהינתן מצבו הרפואי של המבקש והצהרתו כי הוא ממשיך להשתמש בקנאבוס, ללא אישור.
7. ביום 18.04.2017, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בבואו לקבוע את מתחם הענישה בגין העבירות שביצע המבקש, התייחס בית משפט השלום לחומרה הכרוכה בביצוע עבירות הסמים, ולאינטרסים הציבוריים שעניינם, המלחמה בעבירות הסמים והגנה על בריאות הציבור. בית משפט השלום הוסיף וקבע, כי בהינתן מכלול נסיבות התיק, ובהם: העובדה כי המבקש גידל את השתילים בתוך קרוואן המגורים השכור ומחוצה לו, בצורה שהיא "אינה מתוחכמת"; כמות שתילי הקנאבוס, אשר עולה על הכמות המוכרת ככזו המיועדת לצריכה עצמית בלבד; העובדה כי לא נמצאו כלים ייעודיים לאריזת הסם ולהפצתו; התרשמותו של שירות המבחן כי גידול הסמים על ידי המבקש מהווה "דפוס סימפטומטי להרגלים התנהגותיים" מעברו; ומדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות, מתחם הענישה נע "בין מאסר קצר בפועל, של מספר חודשים, לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל".

8. לצורך קביעת עונשו של המבקש, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ובכלל זה להודאת המבקש בעבירה שיוחסה לו; להמלצות שירות המבחן; ולעובדה כי לא הוצע לגבי המבקש כל הליך טיפולי שעניינו גמילה מסמים. בהמשך, התייחס בית משפט השלום למצבו הבריאותי של המבקש, וקבע כי "מצבו הבריאותי של הנאשם [המבקש], המסתכם בכאבי גב שמחריפים, המקשים על תפקודו, ילקח בחשבון בקביעת העונש במתחם הענישה, אך אין בנתונים אלה להכתיב ענישה מחוץ למתחם". אולם, הבהיר בית המשפט, בהקשר זה, כי "מאסר זה ייגזר בתחיתו של המתחם העונשי". לאחר זאת, התייחס בית משפט השלום לעובדה כי המבקש אינו כשיר לריצוי עבודות שירות, בזו הלשון: "לקחתי בחשבון את עניין אי ההתאמה לעבודות שירות כשיקול לקיצור תקופת המאסר, שכן אין דומה מאסר לריצוי בכלא למאסר לריצוי בעבודות שירות, ולפיכך אטיל תקופת מאסר קצרה מזו שהייתה מוטלת אלמלא אי ההתאמה". לאור האמור, גזר בית משפט השלום על המבקש חודשיים מאסר לריצוי בפועל; 4 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש "עבירות מתחום הסמים, שעניינן איננו החזקת סמים או כלים לצריכה עצמית בלבד", למשך 3 שנים; מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש "עבירת סמים לצריכה עצמית", למשך שנה; והתחייבות כספית, על סך 1,000 ₪, להימנע מביצוע כל עבירה בתחום הסמים, למשך שנתיים.

9. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי חומרת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי שגה בית משפט השלום בהטילו על המבקש עונש מאסר בפועל בן חודשיים, רק בשל אי כשירותו של המבקש לבצע עבודות שירות. לצורך קביעת התאמתו של המבקש לריצוי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות, הופנה המבקש על ידי בית משפט המחוזי אל הממונה. בחוות דעתו של הממונה נמסר, כי המבקש איננו כשיר לרצות עונש של מאסר בדרך של עבודות שירות, הן בשל העובדה כי לא חל כל שינוי במצבו הרפואי של המבקש, והן בשל התנהלותו של המבקש במהלך הריאיון מול הממונה, אותו עזב על דעת עצמו, כשהוא מעיר הערות גזעניות. ביום 26.09.2017, התקבל ערעורו של המבקש באופן חלקי, ובית המשפט המחוזי החליט להקל בעונשו. בית המשפט המחוזי ציין, כי לא שוכנע בכך ש"מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של המערער [המבקש] הינו מחמיר, כל שכן מחמיר במידה המצדיקה התערבותה של ערכאת הערעור". בהמשך, קבע בית המשפט המחוזי, כי עניינו של המבקש לא נופל בגדר "המקרים החריגים ביותר, בהם נדרש בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק". בית המשפט המחוזי מוסיף ומציין, כי עונשו של המבקש נקבע בצדו הנמוך של המתחם, וזאת, בהינתן כי התסקירים בעניינו של המבקש הצביעו על כך שהוא איננו מעוניין בטיפול, והעובדה כי שירות המבחן לא המליץ אודות מסלול טיפולי למבקש. יחד עם זאת, קבע בית המשפט המחוזי, כי העובדה שלאחר מתן גזר הדין קיבל המבקש אישור להחזיק ולהשתמש בקנאבוס רפואי, מהווה נסיבה מקלה שמן הראוי לתת לה משקל מסוים בעונש. ואולם, הובהר כי "לולא הנסיבה החדשה כמפורט לעיל, לא היה מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, אשר איננו מחמיר עם המערער [המבקש] יתר על המידה". לאור האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי המבקש ירצה עונש מאסר בפועל למשך 50 ימים, בניכוי ימי המעצר, מיום 31.07.2016 ועד ליום 10.08.2016. יתר חלקי גזר דינו של בית משפט השלום, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

10. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. המבקש, אשר אינו מיוצג, טוען לקיומם של שיקולי צדק המצדיקים התערבותו של בית משפט זה, אף אם מדובר בבקשת רשות ערעור הנוגעת לחומרת העונש. זאת, בשל חוסר צדק מהותי, שנגרם לו, לשיטתו, כאשר חירותו נשללת הימנו, שעה שאילולא מוגבלותו היה מרצה עונש שאינו בין כותלי בית הסוהר. לאור האמור, גורס המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולבטל את עונש המאסר שהוטל עליו, תוך מציאת חלופה עונשית אחרת.

11. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2016); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה, כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות. המדובר בבקשה העוסקת בעניינו הפרטי של המבקש בלבד, ולא מתעורר כל חשש כי נגרם לו אי צדק מהותי או עיוות דין. די בכך, בכדי לדחות את הבקשה לרשות ערעור.

אשר לטענת המבקש בדבר חומרת עונשו, בית משפט זה פסק, לא אחת, כי בקשות מסוג זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", אלא במקרים חריגים בהם חלה סטייה קיצונית בעניינו של המבקש, ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 6481/17 לחאם האלה נ' מדינת ישראל (02.11.2017); רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). דומני, כי עונשו של המבקש, ובפרט לאחר שהתקבל ערעורו באופן חלקי בבית המשפט המחוזי, אינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מסוג זה. יצוין, כי לא ניתן היה לממש את הכוונה להשית על המבקש מאסר בדרך של עבודות שירות, בשל חוסר כשירותו הבריאותי לביצוע עבודות מעין אלה, ובשל התנהלותו אל מול הממונה, אשר הקימה ספק גדול בדבר מסוגלותו של המבקש להישמע להוראות הממונה ומעסיקיו. עוד יש להוסיף, כי הנסיבות המקלות בעניינו של המבקש לא נעלמו מעיני הערכאות הקודמות, וכזכור בית המשפט המחוזי אף קיצר את עונשו של המבקש לכדי מאסר בן 50 ימים לריצוי בפועל, בניכוי ימי המעצר. סבורני, כי בפסק דינו התחשב בית המשפט המחוזי בכלל השיקולים הנדרשים לקולה, תוך איזוןם אל מול נסיבות ביצוע העבירה. כאמור, גם לא מצאתי כי נגרם למבקש עיוות דין או כי קיים חשש לחוסר צדק שהיה מנת חלקו. הנני סבור כי העונש שהושת על המבקש הוא, בסופו של יום, ראוי ומאוזן, ואינו מצדיק כל התערבות בו (השוו: רע"פ 6481/17 לחאם האלה נ' מדינת ישראל (02.11.2017); ולרע"פ 1322/17 פלוני נ' מדינת ישראל (05.04.2017)).

12. סוף דבר, הבקשה לרשות הערעור נדחית בזאת.

המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 05.12.2017, עד השעה 10:00, בבית מעצר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ה בחשוון התשע"ח (14.11.2017).

ש ו פ ט